

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ
สถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 3

Developing Learners' Skills in the 21st Century by the Professional Learning
Community Process of Hua Sai Network 1 under Nakhon Si Thammarat
Primary Educational Service Area 3

กัลยาณี ขาวจันทรวงศ์¹, พระครูสุเมธปริยัติคุณ², และกษมา ศรีสุวรรณ³
Kanlayanee Khawjankong¹, Phrakrusumethpariyatikul², Kasama Srisuwan²
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช^{1,2,3}
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand^{1,2,3}

Received: March 8, 2024, revised: May 28, 2024, Accepted: May 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 และ 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 ใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน นำมาหาแนวทางผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก จำนวน 5 คน และสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 3R (การอ่าน การเขียน และการคำนวณ) 4C (การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือ และความคิดสร้างสรรค์) พบว่า สภาพการพัฒนาทักษะ 7 ทักษะดำเนินการโดยการจัดครูที่มีความชำนาญมาสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และการบูรณาการกับทุกรายวิชา พร้อมกับจัดสอนเสริม 2) แนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ และด้านชุมชนกัลยาณมิตร มีกระบวนการพัฒนา 5 ขั้นตอน คือ 1) สร้างกลุ่ม PLC และร่วมกันนำเสนอปัญหา 2) ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหาและออกแบบกิจกรรมการแก้ปัญหาการ 3) การนำแผนสู่การปฏิบัติและการสังเกตการสอน 4) การนิเทศติดตามและการสะท้อนผล 5) การรายงานผลการ และ 3) ผลการนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนมีความเห็นตรงกันว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ได้

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะผู้เรียน , ศตวรรษที่ 21, ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

¹Corresponding author, Tel. 088-8259187, Email: kanlayaneesanaaim@gmail.com

Abstract

The purpose of this study was to 1) Study the development of students' skills in the 21st century at the Hua Sai 1 School Network, Nakhon Si Thammarat Educational Service Area Office, Area 3. 2) Study the development approaches of students' skills in the 21st century through the professional learning community of the Hua Sai 1 School Network. 3) Present the development approaches of students' skills in the 21st century through the professional learning community of the Hua Sai 1 School Network using a qualitative research method, by conducting in-depth interviews with 15 stakeholders, selecting 5 for in-depth data, and 7 for group discussions. The research found that: 1) The development of 21st-century skills includes 3R (reading, writing, and arithmetic) and 4C (critical thinking, communication, collaboration, and creativity). It was found that 7 skills were implemented through employing experienced teachers to teach grades 1-3 and integrating with every subject, along with supplementary teaching. 2) The development approaches of students' skills in the 21st century through the professional learning community focus on vision, leadership qualities, learning and professional development, and a friendly community. The development process consists of 5 steps: 1) Creating a PLC group and presenting problems together. 2) Finding solutions and designing problem-solving activities together. 3) Implementing and observing teaching practices. 4) Monitoring and reflecting on the results. 5) Reporting the results. 3) The stakeholders agreed that the development approaches are suitable, feasible, and beneficial, and can be effectively implemented.

Keywords: Student Skill Development, The 21st century, Professional Learning Community

บทนำ

การศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและสังคมกล่าวคือ การศึกษาจะเป็นองค์ประกอบแรกที่มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศที่ทำให้เกิดความก้าวหน้า ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาประเทศมีความมั่นคง ยั่งยืน และมีความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างยั่งยืนในเวทีโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่าคนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะ ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรมรู้รัก สามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มี

รายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การขับเคลื่อนนโยบายสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 คือ การพัฒนาประเทศให้มีความทันสมัยมีรายได้มากขึ้น และก้าวพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง โดยจะต้องผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศ และสามารถติดต่อกับรายกับนานาประเทศได้ การศึกษาไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0 จะต้องสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ สร้างให้ผู้เรียนเป็นคนรักการเรียนรู้ มีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และสร้างผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยสาระหลัก (Core Subjects) ประกอบด้วยภาษาแม่ และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ โดยวิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 คือ 1) การส่งเสริมความเข้าใจเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก โดยทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของผู้เรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือ 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสวงหาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อและความรู้ด้านเทคโนโลยี 3) ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ ผู้เรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Conductive) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountably) และภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility) (วิจารณ์ พานิช, 2557)

ในปัจจุบันคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังอยู่ในระดับก่อนข้างต่ำ เมื่อพิจารณาคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) พบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำในทุกกลุ่มสาระและผลคะแนนจากการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) อยู่ในระดับต่ำกว่าอีกหลายประเทศที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน ปัญหาเหล่านี้เกิดจากข้อจำกัดเรื่องหลักสูตรและระบบการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นการสอนเนื้อหาสาระและความจำมากกว่าการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความคิดสร้างสรรค์และคนไทยส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ และอัตราการอ่านเฉลี่ยของคนไทยยังอยู่ในระดับต่ำ แหล่งเรียนรู้ส่วนใหญ่ที่มีอยู่ยังไม่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นเพียงแหล่งให้ความรู้ นอกจากนี้คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะการปฏิรูปการเรียนรู้จึงต้องยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้ ครูจึงควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ให้มีความหมายเชื่อมโยง โยงสู่ชีวิตจริง สามารถพัฒนาทักษะของผู้เรียนมิใช่เพียงเพื่อสอบ แต่เป็นการเรียนรู้เพื่อเผชิญความเปลี่ยนแปลง ซึ่งเน้นที่การปฏิบัติ (Active Learning) เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด และการปฏิบัติที่นำไปสู่การเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและคงทน ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแก้ปัญหา การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร

สถานศึกษา มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูจึงทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ ซึ่งสิ่งที่จะมาช่วยในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ก็คือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่รวมตัวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนาผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

แนวทางในการพัฒนาครูให้ได้มาซึ่งความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ใหม่ เพิ่มสมรรถภาพในการทำงาน เปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมการสอน ได้เริ่มปรับเปลี่ยนจากรูปแบบการฝึกอบรมระยะสั้นซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้กำหนด สาระของการอบรมอาจไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนในแต่ละแห่งที่มีบริบทต่างกัน มาเป็นในลักษณะของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่สามารถดำเนินการได้ภายในโรงเรียนสอดคล้องตามนโยบายการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) สู่สถานศึกษา จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พบว่า การนำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารขับเคลื่อนโรงเรียนนั้นเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพและส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สามารถยกระดับการศึกษาได้ทั้งระบบและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ทัดเทียมกับสากล เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แห่งอนาคตอีกทั้งยังเป็นการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นความสำคัญของการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของผู้เรียนให้ตรงตามความต้องการของตัวผู้เรียนได้ ทั้งนี้ในการนำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาช่วยยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ได้ผลดีนั้นกระทำได้อย่างขาดความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างผู้บริหารครูและบุคลากรในโรงเรียนหรือหากโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งกระทำโดยลำพังโดยปราศจากการให้ความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จึงควรได้รับการส่งเสริมให้มีขึ้นโดยอาศัยความร่วมมือกันภายในโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนระดับพื้นที่เพื่อการให้บริการทางการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนนั้นตอบสนองความต้องการทางด้านการศึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่ได้ (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการวิจัยในเรื่อง การพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และปรับปรุงแนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เครือข่ายหัวไทร 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเครือข่ายหัวไทร 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 เป็นอย่างไร
3. ผลการนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเครือข่ายหัวไทร 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1

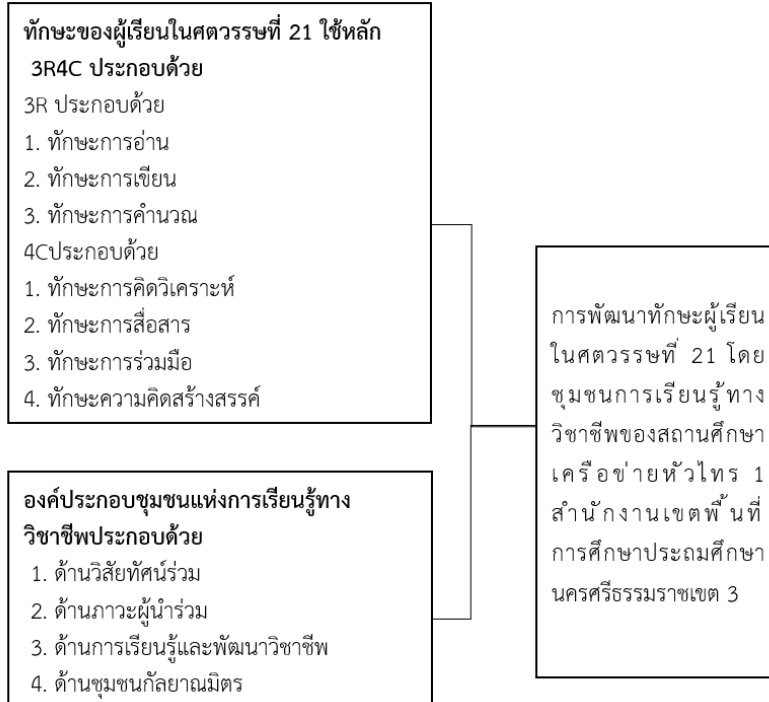
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ วิจารย์ พานิช (2557); มัณฑนา ศรีพุทธา (2564); ปรีชา นาราตี (2564); ชุติพร สุระโชติ (2563) จะเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูจึงทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ ซึ่งสิ่งที่จะมาช่วยในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ก็คือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่รวมตัวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย 3R คือ Reading (อ่านออก), (W)riting (เขียนได้) และ(A)rithmetic (การคำนวณ) และ 4C ได้แก่ Critical Thinking and Problem Solving: มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแก้ไขปัญหาได้ Creativity and Innovation: คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดเชิงนวัตกรรม Collaboration Teamwork and Leadership: ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ Communication Information and Media Literacy: ทักษะในการสื่อสาร และการรู้เท่าทันสื่อ

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560); มินตรา ลายสนิทเสรีกุล และปิยพงษ์ สุเมตติกุล (2567); กรองกาญจน์ นาแพร่ (2560); กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ให้ทัศนะไว้สอดคล้องกันว่าการนำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาช่วยยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ได้ผลดีนั้นกระทำได้อย่างไร ถ้าขาดความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างผู้บริหารครูและบุคลากรในโรงเรียนหรือหากโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งกระทำโดยลำพังโดยปราศจากการให้ความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จึงควรได้รับการส่งเสริมให้มีขึ้นโดยอาศัยความร่วมมือกันภายในโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนระดับพื้นที่เพื่อให้บริการทางการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนนั้นตอบสนองความต้องการทางการศึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่ได้โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ และด้านชุมชนกัลยาณมิตร ดังกรอบแนวคิดการวิจัยในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาใน 3 ลักษณะ คือ ศึกษาค้นคว้าทางเอกสาร (Documentary Investigation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพการดำเนินงานการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 7 คน ครู จำนวน 5 คน รวม 15 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกดำเนินการสร้างดังนี้
1.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
1.2.2 กำหนดประเด็นการร่างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นมาเป็นแนวทางการร่างแบบ

1.2.3 นำร่างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.2.4 ปรับร่างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา

1.3.2 เก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

- 1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction)
2. ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 โดยดำเนินการร่างแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก และดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ
 - 2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 2 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 คน ครู จำนวน 1 คน รวม 5 คน
 - 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกดำเนินการสร้างดังนี้
 - 2.2.1 ร่างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 จากการค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติม
 - 2.2.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
 - 2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้
 - 2.3.1 ขั้วเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
 - 2.3.2 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์เชิงลึกเรื่อง การพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชเขต 3
 - 2.3.3 ขั้วแนะนำตัว ผู้วิจัยได้ส่งเอกสารขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
 - 2.3.4 สัมภาษณ์รายบุคคล
 - 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction)
3. ขั้นตอนการนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร โดยนำเสนอแบบการสนทนากลุ่ม ดำเนินการสนทนากลุ่ม และข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่ม
 - 3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 คน ครูจำนวน 1 คน รวม 7 คน
 - 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้
 - 3.2.1 นำร่างแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชเขต 3 ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกในขั้นตอนที่ 2 มาจัดทำเป็นแบบประเมิน ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์
 - 3.2.2 นำแบบประเมิน ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ที่ได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อย ความครอบคลุมขององค์ความรู้ ทั้งแบบแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1
 - 3.2.3 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์อีกครั้ง

3.2.4 นำข้อคำถามปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจึงทำเป็นฉบับจริง เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ในขั้นตอนการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

3.2.5 แบบสนทนากลุ่ม ใช้ร่างการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 เป็นการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการจัดสนทนากลุ่ม เสนอการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะมีกระบวนการ ดังนี้

3.3.1 ทำหนังสือแจ้งผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทราบพร้อมด้วยร่าง การพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ

3.3.2 ดำเนินการสนทนากลุ่มเพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะ การพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 ตามวันเวลา และสถานที่กำหนด

3.3.3 บันทึกผลการสนทนากลุ่มตามความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า

1.1 ทักษะการอ่านของสถานศึกษา สถานศึกษามีการดำเนินงานทักษะการอ่าน โดยการจัดครูที่ชำนาญเรื่องทักษะการอ่านมาสอนผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีการจัดการเรียนการสอนตามช่วงวัยของผู้เรียน และการการสอนซ่อมเสริม

1.2 ทักษะการเขียนของสถานศึกษา มีการดำเนินงานทักษะการเขียน โดยทางโรงเรียนมีการบูรณาการทักษะการเขียนกับทุกสาระการเรียนรู้และจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น มีนโยบายเน้นย้ำให้ผู้เรียนสามารถเขียนได้ถูกต้อง สื่อความได้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการสื่อสาร ความสามารถทางด้านการเขียนได้ถูกต้องตามหลัก จัดประชุมผู้ปกครองทำความเข้าใจเรียน การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

1.3 ทักษะการคำนวณของสถานศึกษา มีการจัดทำโครงการในการพัฒนาทักษะในการคำนวณ ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรคำนึงถึงวัยที่เหมาะสมกับผู้เรียน เลือกสื่อและกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย จัดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการสอนที่เน้นทักษะด้านการคำนวณ

1.4 ทักษะการวิเคราะห์ของสถานศึกษา มีการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยจะให้ผู้เรียนได้จัดทำโครงงาน จัดการเรียนการสอนด้วยระบบ DLTV เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีครูไม่ครบชั้น มีการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาใหญ่ ๆ ให้เป็นปัญหาเล็ก ๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจ

ด้วยตนเอง มีความกล้าคิด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ให้ผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติ และให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นระบบและครูต้องฝึกกระตุ้นพัฒนาการและทักษะการวิเคราะห์ให้เหมาะสมตามวัย

1.5 ทักษะการสื่อสารของสถานศึกษา มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในคาบเรียน และในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมในโรงเรียนต่าง ๆ เน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะพูด กล้าแสดงความคิดเห็น ตามช่วงวัยของผู้เรียน อนุบาลจะเน้นการตอบโต้สนทนาได้ ชั้นประถมศึกษาตอนต้นจะเน้นการการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและชั้นประถมศึกษาตอนปลายจะเน้นการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการนำเสนอเน้นในเรื่อง การฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้นำมาบูรณาการกับทุกวิชา ทำให้ผู้เรียนสามารถกล้าพูด และกล้าสื่อสารได้ตรงตามวัตถุประสงค์ สามารถสื่อสารได้ถูกต้องเหมาะสมตามวัย

1.6 ทักษะการร่วมมือของสถานศึกษา จะเน้นให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามกฎ กติกาของหมู่คณะ และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีการนำมาบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการจัดอบรมเพิ่มความรู้ในส่วนของการการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแก่ครูทำให้ผู้เรียนความสามารถวางตัวได้เหมาะสมกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

1.7 ทักษะความคิดสร้างสรรค์ของสถานศึกษา มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ท้าทาย ความคิด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดของตนเองให้มากที่สุด ครูต้องเป็นผู้ชี้แนะวิธีการแสวงหาความรู้ จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับผู้เรียนมีการส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมโดยจัดหาผู้มีความรู้ เชี่ยวชาญมาสอนให้ความรู้ ทักษะต่าง ๆ แก่คุณครูในโรงเรียน สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ที่ดี มีเครื่องมืออุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเรียน

2. แนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา เครือข่ายหัวไทร 1 พบว่า

2.1 การพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา เครือข่ายหัวไทร 1 มีกระบวนการดำเนินการสรุปได้ดังนี้ สถานศึกษามีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยสร้างกลุ่ม PLC กำหนดหน้าที่ของครูแต่ละท่าน ร่วมกันนำเสนอปัญหาและเลือกปัญหาเพียง 1 ปัญหา ซึ่ง ในด้านนี้สอดคล้องกับด้านวิสัยทัศน์ร่วมและด้านภาวะผู้นำร่วม ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหาและ ออกแบบกิจกรรมการแก้ปัญหาการ ร่วมกันนำเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาและเลือกแนวทางในการแก้ปัญหาที่ เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน จากนั้นร่วมกันออกแบบกิจกรรมที่จะช่วยแก้ปัญหา โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning สอดคล้องกับด้านภาวะผู้นำร่วมและด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ การนำแผนสู่ การปฏิบัติและการสังเกตการสอน ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ร่วมกันออกแบบ และครูผู้ร่วมการเรียนรู้จะเป็นผู้สังเกตการณ์ใน

2.2 การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในชั้นเรียน สอดคล้องกับด้านภาวะผู้นำร่วมและด้าน การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ การนิเทศติดตามและการสะท้อนผล โดยครูผู้ร่วมเรียนรู้ร่วมกันสะท้อนผลจาก การปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ จะร่วมกันสะท้อนผลแบ่งปันประสบการณ์ เชื่อมโยงกับด้านชุมชนกัลยาณมิตร รายงานผลการดำเนินงาน โดยจัดรวบรวม ข้อมูลประเด็นปัญหา เป้าหมาย ขั้นตอนการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน ปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงาน และอุปสรรคที่พบในการดำเนินงาน มี การบันทึกและสรุปผลเชื่อมโยงกับด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ

3. การนำแนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ สถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 พบว่า การพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทาง

วิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 การดำเนินการใช้กระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 สร้างกลุ่ม PLC และร่วมกันนำเสนอปัญหา (ด้านวิสัยทัศน์ร่วมและด้านภาวะผู้นำร่วม) ขั้นที่ 2 ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหาและออกแบบกิจกรรมการแก้ปัญหาการ (ด้านภาวะผู้นำร่วมและด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ) ขั้นที่ 3 นำแผนสู่การปฏิบัติและการสังเกตการสอน (ด้านภาวะผู้นำร่วมและด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ) ขั้นที่ 4 นิเทศติดตามและการสะท้อนผล (ด้านชุมชนกัลยาณมิตรและด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ) และ ขั้นที่ 5 รายงานผลการ (ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ)

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่น่ามาอภิปรายดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3 พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินงานจัดครูที่ชำนาญการสอนผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นพื้นฐานเรื่องการอ่าน มีการจัดการเรียนการสอนตามช่วยวัยของผู้เรียน และการการสอนซ่อมเสริม และในการจัดการเรียนการสอนมีการบูรณาการในทุกวิชา จัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น โรงเรียนมีนโยบายเน้นย้ำให้ผู้เรียนสามารถเขียนได้ถูกต้อง สื่อความได้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการเน้นการเขียนให้ถูกต้องและสามารถสื่อความได้ตามช่วงวัยของผู้เรียน จัดประชุมผู้ปกครองทำความเข้าใจเรียนการจักการเรียนการสอนของโรงเรียน ครูเลือกสื่อและกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย จัดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการสอน จัดการเรียนการสอนแบบโครงงานคณิตศาสตร์เป็นหลัก จัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยจะให้ผู้เรียนได้จัดทำโครงงาน จัดการเรียนการสอนด้วยระบบ DLTV เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีครูไม่ครบชั้น มีการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถย่อยปัญหาใหญ่ ๆ ให้เป็นปัญหาเล็ก ๆ โดยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ด้วยตนเอง มีการจัดการเรียนการสอนครูต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจด้วยตนเอง มีความกล้าคิด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ให้ผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติและให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นระบบและครูต้องฝึกกระตุ้นพัฒนาการและทักษะการวิเคราะห์ให้เหมาะสมตามวัยมีการเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในคาบเรียนและในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมในโรงเรียนต่าง ๆ เน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะพูด กล้าแสดงความคิดเห็น ตามช่วงวัยของผู้เรียน อนาคตจะเน้นการตอบโต้สนทนาได้ ชั้นประถมศึกษาตอนต้นจะเน้นการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและชั้นประถมศึกษาตอนปลายจะเน้นการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการนำเสนอเน้นในเรื่อง การฟัง พูด อ่าน และเขียน มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ท้าทายความคิด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดของตนเองให้มากที่สุด ครูต้องเป็นผู้ชี้แนะวิธีการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับผู้เรียน มีการส่งเสริมการคิดสร้างนวัตกรรม สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ดี มีเครื่องมืออุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรองกาญจน์ นาแพร่ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาของจังหวัดสมุทรสาคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศึกษาการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน และ 3) การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน และสร้างสมการพยากรณ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้

ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 322 คน เครื่องมือวิจัยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า .5 ระดับแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบวัดการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 23 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และตอนที่ 2 เป็นแบบวัดประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน จำนวน 40 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และ 3) การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพส่งผลต่อประสิทธิผลของ

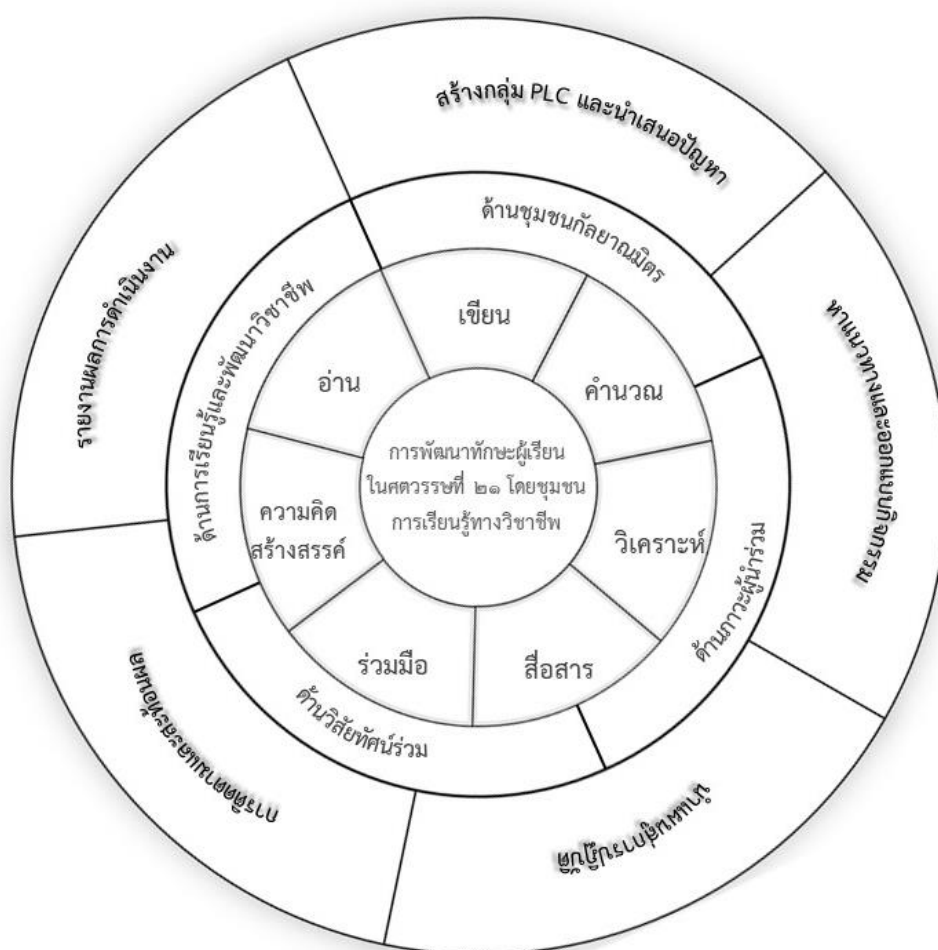
2. แนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ซึ่งมีการดำเนินงาน 5 ด้าน ดังนี้ การพัฒนาทักษะทักษะผู้เรียนด้านการอ่าน ด้านการเขียน ด้านการคำนวณ ด้านการวิเคราะห์ ด้านการสื่อสาร ด้านการร่วมมือ และ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้ สถานศึกษามีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ การขับเคลื่อนโดยสร้างกลุ่ม PLC กำหนดหน้าที่ของครูแต่ละท่าน ร่วมกันนำเสนอปัญหาและเลือกปัญหาเพียง 1 ปัญหา (ด้านวิสัยทัศน์ร่วมและด้านภาวะผู้นำร่วม) ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหาและออกแบบกิจกรรมการแก้ปัญหาการ ร่วมกันนำเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาและเลือกแนวทางในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน จากนั้นร่วมกันออกแบบกิจกรรมที่จะช่วยแก้ปัญหา โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning (ด้านภาวะผู้นำร่วมและการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ) การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการสังเกตการสอน ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ร่วมกันออกแบบ และครูผู้ร่วมการเรียนรู้จะเป็นผู้สังเกตการณ์ในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในชั้นเรียน (ด้านภาวะผู้นำร่วมและด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ) การนิเทศติดตามและการสะท้อนผล โดยครูผู้ร่วมเรียนรู้ร่วมกันสะท้อนผลจากการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ จะร่วมกันสะท้อนผลแบ่งปันประสบการณ์ (ด้านชุมชนกัลยาณมิตรและด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ) การรายงานผลการดำเนินงาน โดยจัดรวบรวม ข้อมูลประเด็นปัญหา เป้าหมาย ขั้นตอนการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน ปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงาน และอุปสรรคที่พบในการดำเนินงาน มีการบันทึกและสรุปผล (ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑนา ศรีพุทธา (2564) ศึกษาวิจัยเรื่อง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูผู้สอนในโรงเรียนดำเนินการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับสูง 2) ครูผู้สอนในโรงเรียนประเมินทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับสูง 3) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพส่งผลต่อทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

3. นำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ซึ่งมีกระบวนการดำเนินการได้ ดังนี้ การพัฒนาทักษะทักษะผู้เรียนด้านการอ่าน ด้านการเขียน ด้านการคำนวณ ด้านการวิเคราะห์ ด้านการสื่อสาร ด้านการร่วมมือ และ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้ สถานศึกษามีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ การขับเคลื่อนโดยสร้างกลุ่ม PLC กำหนดหน้าที่ของครูแต่ละท่าน ร่วมกันนำเสนอปัญหาและเลือกปัญหาเพียง 1 ปัญหา สอดคล้องกับด้านวิสัยทัศน์ร่วมและด้านภาวะผู้นำร่วม ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหาและออกแบบกิจกรรมการแก้ปัญหาการ ร่วมกันนำเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาและเลือกแนวทางในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน จากนั้นร่วมกันออกแบบกิจกรรมที่จะช่วย

แก้ปัญหา โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สอดคล้องกับด้านภาวะผู้นำร่วมและด้านการเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพ การนำแผนสู่การปฏิบัติและการสังเกตการสอน ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ร่วมกันออกแบบ และครูผู้ร่วมการเรียนรู้จะเป็นผู้สังเกตการณ์ในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในชั้นเรียน สอดคล้องกับด้านภาวะผู้นำร่วมและด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ การนิเทศติดตาม และการสะท้อนผล โดยครูผู้ร่วมเรียนรู้ร่วมกันสะท้อนผลจากการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ จะร่วมกันสะท้อนผลแบ่งปันประสบการณ์ สอดคล้องกับด้านชุมชนกัลยาณมิตรและด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ การรายงานผลการดำเนินงาน โดยจัดรวบรวม ข้อมูลประเด็นปัญหา เป้าหมาย ขั้นตอนการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน ปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงาน และอุปสรรคที่พบในการดำเนินงาน มีการบันทึกและสรุปผล สอดคล้องกับด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ชูลีพร สุระโชติ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ผลการวิจัย พบว่า 1) หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่ประกอบด้วยเหตุผลและความสำคัญ หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้าง/เนื้อหา แนวคิดและทฤษฎี กระบวนการพัฒนาครู กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบการอบรม การประเมินผลหลักสูตร และเอกสารประกอบการอบรม โดยการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ทุกองค์ประกอบของหลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก 2) หลักสูตรมีคุณภาพตามเกณฑ์จากผลการประเมินผู้เข้ารับการอบรม คือ (2.1) ความรู้ของครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) หลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2.2) ความสามารถของครูในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี และความสามารถของครูในการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (2.3) เจตคติของครูที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ 3) การประเมินหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากทุกข้อ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ใช้หลัก 3R4C ประกอบด้วย 3R ประกอบด้วย ด้านการอ่าน ด้านการเขียน ด้านการคำนวณ 4C ประกอบด้วย การคิด วิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ และ ด้านชุมชนกัลยาณมิตรโดยใช้ขั้นตอนการพัฒนาทักษะผู้เรียน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างกลุ่ม PLC และร่วมกันนำเสนอปัญหา 2) ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหาและออกแบบกิจกรรมการแก้ปัญหา 3) นำแผนสู่การปฏิบัติและการสังเกตการสอน 4) นิเทศติดตามและการสะท้อน และ 5) รายงานผลการดำเนินงาน ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล
3. สถานศึกษา ควรร่วมกันวางแผนและพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา เพื่อให้ครูสามารถนำไปเป็นแบบแผนและปรับใช้ในการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทและความจำเป็นของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 ควรนำแนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาไปใช้

2. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3 ที่นำแนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเครือข่ายหัวไทร 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3 ไปใช้ควรมีการติดตามและประเมินผลการนำแนวทางไปใช้

3. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3 ควรมีการทำแนวการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาตนเองโดยเฉพาะตามความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนนำไปปรับใช้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *คู่มือการอบรมคณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community)*. ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สู่สถานศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. สำนักงานพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กรองกาญจน์ นาแพร่. (2560). *การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร*. นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ชูลีพร สุระโชติ. (2563). *การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรีชา นาราตี. (2564). *แนวทางการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มณฑนา ศรีพุทธา. (2564). *ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- มินตรา ลายสนิทเสรีกุล.และปิยพงษ์ สุ่มตติกุล. (2567) *กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพากรุงเทพมหานคร*.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). *วิธีการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ตลาดาพับลิเคชั่น.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิช. (2556). *ปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ ๒๑*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี พ.ศ. 2560*. นนทบุรี: 21 เซ็นจูรี.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *คู่มือประกอบการอบรม การขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.